

MECHOROSTY ZAZNAMENANÉ V PRŮBĚHU 32. PODZIMNÍHO SETKÁNÍ BRYOLOGICKO- -LICHENOLOGICKÉ SEKCE ČBS V BRDECH (ZÁŘÍ 2020)

Bryophytes recorded during the 32nd Autumn Meeting of the Bryological and Lichenological Section of the Czech Botanical Society in the Brdy Mts (September 2020)

Eva Holá¹, Aleš Tenčík², Julie Jandová³, Alžběta Manukjanová¹,
Patricia Singh⁴, Jana Tkáčiková⁵, Ivan Novotný⁶, Matěj Man⁷, Josef
Plaček⁸ & Zdeněk Soldán⁹

¹Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Branišovská 1760, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: eva.neurazy@gmail.com; ²Agentura ochrany přírody a krajiny, Kaplanova 1931/1, CZ-148 00 Praha 4; ³Budovatelská 917, CZ-374 01 Trhové Sviny; ⁴Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, Kotlářská 2, CZ-611 37 Brno; ⁵Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Hluboká 66, CZ-738 01 Frýdek-Místek; ⁶Moravské zemské muzeum, botanické oddělení, Hvězdoslavova 29a, CZ-627 00 Brno; ⁷Botanický ústav AV ČR, Oddělení GIS a DPZ, Zámek 1, CZ-252 43 Průhonice; ⁸Žárovice 74, CZ-798 03 Plumlov; ⁹Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Benátská 2, CZ-128 00 Praha 2

Abstract:

Herein we report the results of bryological excursions conducted mainly in the Brdy Protected Landscape Area in September 2020. Altogether 205 bryophyte taxa (42 liverworts, 163 mosses) were recorded, including two vulnerable species (*Calliargon giganteum*, *Drepanocladus polygamus*) and two lower risk-near threatened species (*Scorpidium cossonii*, *Splachnum ampullaceum*) which were for the first time recorded in the Brdy range. Important records are briefly commented on.

Key words:

bryoflora, Czech Republic, threatened bryophytes

ÚVOD

V pořadí už 32. podzimní bryologicko-lichenologické setkání proběhlo 17.–20. 9. 2020 na území chráněné krajinné oblasti (CHKO) Brdy a přilehlém okolí. Území Brd patří z bryologického hlediska mezi málo prozkoumané oblasti České republiky. Jedním z hlavních důvodů je dlouhodobá činnost armády (v roce 1926 vzniká vojenský výcvikový prostor – VVP) a s tím související vznik vojenského újezdu v roce 1950 (zrušen koncem roku 2015), kdy došlo k rozšíření plochy oproti stávajícímu VVP (na tři čtvrtiny území dnešní rozlohy CHKO) a zavedení přísného zákazu vstupu (oproti předválečnému stavu, kdy zde byl pro pěší volný přístup mimo střelnice a období střelb). Po roce 1989 pak dochází k postupnému omezení činnosti armády a tím také k oživení přírodovědného výzkumu. Dosud asi nejintenzivnější bryologický průzkum na přelomu 19. a 20. stol. zde prováděl Velenovský (1897, 1898, 1903), který odtud uvádí i řadu velmi vzácných druhů. Nejvýznamnějším z těchto nálezů je dnes pravděpodobně u nás vyhynulý druh *Ptychomitrium polyphyllum* z vrchu Třemšín, ze stejné lokality je uváděn vzácný a ohrožený epifytický druh *Neckera pennata*, od Padrtských rybníků jsou udávány nálezy efemerních druhů *Physcomitrium sphaericum* a *Fossombronina foveolata* a od záměčku Tři Trubky je doložena játrovka *Riccardia chamedryfolia*. Na Velenovského na počátku 20. století navázali především Maloch (1913) a ve třicátých letech pak Pilous (1936, 1937, 1939), který mimo jiné podrobně zkoumal mechorosty u Pílské nádrže, odkud uvádí i nálezy mechů *Campylophyllum halleri* (na betonovém přepadu) a *Hookeria lucens*. Další bryologické průzkumy probíhaly až během 80. let 20. století, především zásluhou Vondráčka (1988, 1992) a Sofrona (1982, 1997), který udává i soupis mechorostů charakteristických pro oreofytikum Brd. V rámci své diplomové práce pak bryoflóru Brd zkoumal Pešice (1995), který provedl i literární rešerši do té doby známých údajů z území Brd a udává odtud kolem 300 druhů mechorostů. Z toho u více jak 100 druhů jsou dnes známy pouze historické nálezy. V následujících letech pochází údaje o výskytu mechorostů v zájmovém území především z aktualizace vrstvy mapování biotopů či mapování výskytu evropsky významných druhů mechorostů (Koval & Zmrhalová 2014, Štechová 2014, Jandová 2015) z nichž je nejvýznamnější nález bohaté populace mechu *Drepanocladus polygamus* od Padrtských rybníků (Kučera et al. 2016). V současné době je ve většině maloplošných chráněných území jižní části CHKO Brdy prováděn podrobný bryologický inventarizační průzkum.

Území CHKO Brdy patří fytogeograficky do Českomoravského oreofytika, fytochorionu Brdy (Skalický 1988). Geologický podklad tvoří na většině území minerálně chudé, kambrické slepence a křemence. Úživnější horniny v podobě kambrických břidlic najdeme v okolí Jinců a zejména v jižních Brdech, kde i některá kamenná moře či droliny jsou zčásti tvořeny proterozoickými spility vulkanického původu. Z biotopů je

z pohledu mechorostů nejvýznamnější výskyt rašelinišť a nevápnitých slatinišť, skalních útvarů s častými kamennými moři či sutí, suťových lesů, acidofilních a květnatých bučin a také rašelinných smrčín (Cílek 2005, Hlaváček & Karlík 2019).

Seznam navštívených lokalit [List of visited localities]

Navštívené lokality viz obr. 1. Zkratky v následujícím textu označují autory údajů: AT (A. Tencík), ABM (A. Manukjanová), EH (E. Holá), IN (I. Novotný), JJ (J. Jandová), JP (J. Plaček), JT (J. Tkáčiková), MM (M. Man), PS (P. Singh) a ZS (Z. Soldán). Sběry jsou uloženy ve veřejně přístupných herbářích se zkratkami podle Index Herbariorum (Thiers 2021; IN – herb. BRNM, JT – herb. FMM a druh *Splachnum ampullaceum* herb. CBFS) nebo v soukromých herbářích sběratelů. Souřadnice v seznamu lokalit odpovídají systému WGS-84.

1: Věšín, PR Na Skalách, stará acidofilní bučina a bulizníkové skalky se sutí, 49°36'17"–49°36'27"N, 13°45'49"–13°46'21"E, kv. 6348d, 690–744 m n. m., 17. 9. 2020 (AT, ABM, EH, IN, JJ, JP, JT, PS, ZS).

2: Skořice, Horní Paděský rybník, nevápnitá slatiniště a pobřežní vegetace na jihovýchodním břehu rybníka a navazující podmáčený les, 49°38'03"–49°38'33"N, 13°45'56"–13°46'49"E, kv. 6348d, 640 m n. m., 18. 9. 2020 (ABM, EH, IN, JJ, JP, JT, MM, PS).

3: Bytíz, haldy bývalé šachty č. 11, severovýchodní svahy, 49°41'10"–49°41'14"N, 14°04'11"–14°04'19"E, kv. 6350a, 495 m n. m., 18. 9. 2020 (AT, ZS).

4a: Strašice, zámeček Tři Trubky, pravý břeh a koryto říčky Klabavy, asi 100 m úsek směrem ke Strašicím, 49°42'20"–49°42'37"N, 13°47'33"–13°47'50"E, kv. 6248d, 545 m n. m., 18. 9. 2020 (AT).

4b: Strašice, zámeček Tři Trubky, mírně podmáčená smrčina 300 m J od záměčku Tři Trubky, 49°42'08"N, 13°47'18"E, kv. 6248d, 555 m n. m., 18. 9. 2020 (JP).

5: Strašice, Skládaná skála, 300 metrů dlouhý slepencový skalní útvar, z větší části zalesněný, 49°42'00"N, 13°46'52"–13°47'08"E, kv. 6348b, 570–620 m n. m., 18. 9. 2020 (ABM, EH, JJ, JT, MM, PS).

6: Dobřív, Zadní Bahna, mírně bazická podmáčená a otevřená stanoviště u menších vodních nádrží na vojenském cvičišti, 49°42'30"–49°42'40"N, 13°43'31"–13°43'46"E, kv. 6248c, 500 m n. m., 18. 9. 2020 (AT, ABM, EH, IN, JJ, JT, MM, PS, ZS).

7a: Dobřív, Florián, slepencový skalní hřbet, 49°43'00"–49°43'06"N, 13°42'39"–13°42'45"E, kv. 6248c, 470–500 m n. m., 18. 9. 2020 (AT, ABM, EH, JJ, JP, JT, MM, PS, ZS).

7b: Dobřív, Ledný potok u Floriána, 49°43'04"–49°43'07"N, 13°42'45"–13°42'48"E, kv. 6248c, 460 m n. m., 18. 9. 2020 (AT, ABM, EH, JJ, JP, JT, MM, PS, ZS).

8: Obecnice, Pilská nádrž, přechodové rašeliniště, rašelinné smrčiny, lesní prameniště a obnažené břehy vodní nádrže, 49°40'37"–49°40'49"N,

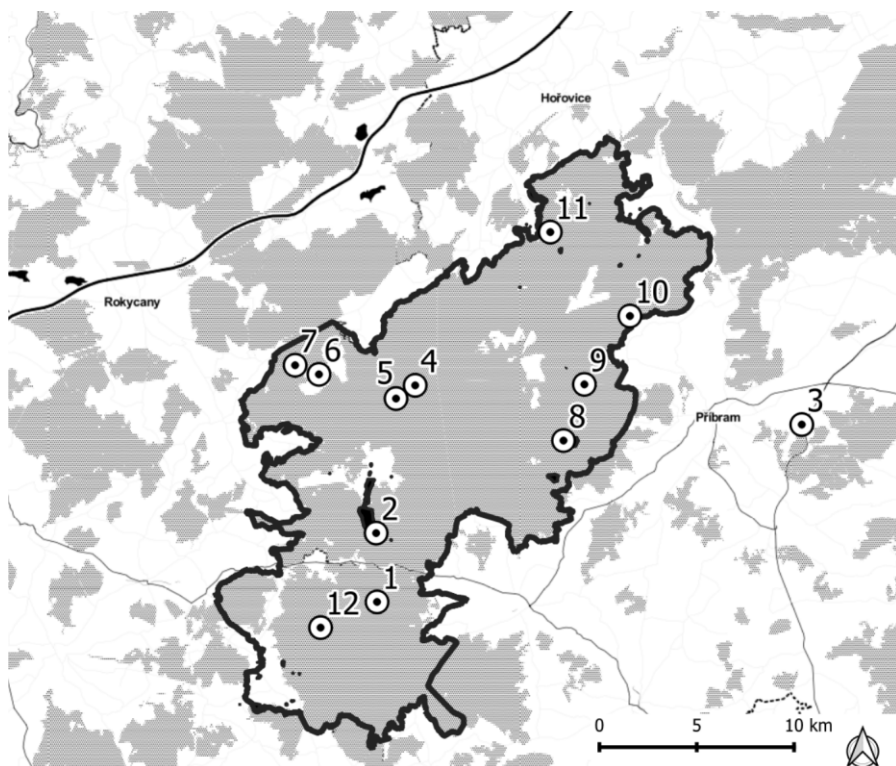
13°54'03"–13°53'53"E, kv. 6349a, 670–700 m n. m., 19. 9. 2020 (AT, ABM, EH, IN, JJ, JP, JT, MM, PS, ZS).

9: Obecnice, Klobouček, stará bučina a suťový les, 49°42'24"–49°42'25"N, 13°55'99"–13°55'62"E, kv. 6249d, 625–680 m n. m., 19. 9. 2020 (AT, ABM, EH, IN, JJ, JT, MM, PS).

10: Drahlín, Licitanta, slatiniště a mokřadní louky, 49°44'82"–49°44'10"N, 13°56'52"–13°56'88"E, kv. 6249d, 615 m n. m., 19. 9. 2020 (AT, ABM, EH, IN, JJ, JT, MM, PS).

11: Chaloupky-Neřežín, slepencové kamenné moře pod zříceninou Valdek a smrkový les podél Červeného potoka, 49°46'19"–49°46'30"N, 13°53'07"–13°53'38"E, kv. 6249a, 500–560 m n. m., 19. 9. 2020 (AT, ABM, EH, JJ, JT, MM, PS).

12: Chynín, Nad Maráskem, bulžníkové skály a otevřené kamenné moře, 49°35'35"–49°35'31"N, 13°43'39"–13°43'41"E, kv. 6448a,

Obr. 1. Navštívené lokality na území CHKO Brdy (černá čára). Čísla lokalit odpovídají seznamu navštívených lokalit.

Fig. 1. Visited localities in the Brdy Protected Landscape Area (black line). Numbers of localities correspond to those in the list of visited localities.

Přehled nalezených druhů mechorostů [List of recorded species]

Nomenklatura mechorostů je sjednocena a kategorie ohrožení jsou udávány podle práce Kučera et al. (2012). Druhy v kategoriích mimo kategorii LC jsou zvýrazněny tučně. Číslo označující lokality podle výše uvedeného seznamu lokalit, zkratky za čísly označují dokladované položky příslušných sběratelů (viz výše), nedokladované nálezy druhů jsou označeny not.

Játrovky [liverworts]

Aneura pinguis: **2** not., **8** not.

Barbilophozia barbata: **11** AT

Bazzania trilobata: **4b** JP, **5** not., **7a** not., **7b** not., **8** IN, JP, **11** not., **12** JT

Blepharostoma trichophyllum: **1** AT, **5** JT

Calypogeia azurea: **2** not., **8** JP, **11** not.

Calypogeia integristipula: **4a** not., **8** not.

Calypogeia muelleriana: **2** JT, JP **8** IN, **11** not.

Calypogeia neesiana: **2** EH

Cephalozia bicuspidata: **1** not., **8** IN, JP, **11** not.

Cephalozia connivens: **8** not.

Cephalozia divaricata: **7a** EH, **8** IN, EH, **12** JJ

Chiloscyphus coadunatus: **2** IN, **5** not., **7a** not., **8** not., **11** not.

Chiloscyphus polyanthos: **2** not., **4a** not., **7b** JP, **10** not.

Chiloscyphus profundus: **1** JP, **2** IN, JP, **5** not., **7b** not., **8** JP, **9** not., **10** not., **12** not.

Diplophyllum albicans: **4a** not., **8** JT, JP, **11** EH

Fossombronia wondraczekii: **5** JT

Frullania dilatata: **1** AT

Lepidozia reptans: **1** JP, **2** JT, JP, **5** JT, **7a** not., **7b** JP, **8** IN, JP, **11** not., **12** not.

Lophozia ventricosa s. lat.: **5** not., **7a** not., **8** not., **12** not.

***Lophozia ventricosa* var. *silvicola* [LC-att]: **7a** EH, JT, **8** EH, **12** EH, JT**

Lophozia ventricosa var. *ventricosa*: **11** AT

Marchantia polymorpha subsp. *polymorpha*: **4a** not., **6** not., **8** not.

Metzgeria furcata: **1** IN, JP, **9** not., **11** JT

***Nowellia curvifolia* [LC-att]: **1** JP**

Orthocaulis attenuatus: **1** JT, **5** not., **7a** not., **11** not., **12** JT, MM

Pellia epiphylla: **4a** not., **5** JT, **7b** JT, **8** not., **11** not.

Pellia neesiana: **2** JP, **8** JP

Pellia sp.: **7b** not., **8** not.

Plagiochila asplenoides: **2** JP, **5** not.

Plagiochila porelloides: **4a** not., **5** not., **7b** not., **9** not., **11** not.

Porella platyphylla: **11** not.

Ptilidium ciliare: **1** JT

Ptilidium pulcherrimum: **1** JT, **2** not., **5** not., **7a** JT, **11** not., **12** JT

Radula complanata: **1** not., **4b** JP, **9** not.

***Riccardia latifrons* [LC-att]: 1** EH, JT, **2** JT, **8** not.

Scapania irrigua: **4b** JP, **8** EH, JP

Scapania nemorea: **4a** not., **7b** not., **8** JP, MM, **11** not.

Scapania undulata: **4a** not., **7b** not., **8** JT, **11** MM

Sphenobolus minutus: **1** JT, **7a** EH, JP, MM, **12** not.

***Trichocolea tomentella* [LC-att]: 11** MM

***Tritomaria exsectiformis* [LC-att]: 8** EH

Mechy [mosses]

Alleniella complanata: **11** JT

Aloina rigida: **6** JJ

Amblystegium serpens: **1** not., **2** not., **4a** not., **7b** not., **9** not., **11** not.

Andreaea rupestris: **7a** not.

Anomodon attenuatus: **11** not.

Anomodon viticulosus: **11** JT

***Atrichum tenellum* [LR-nt]: 8** PS

Atrichum undulatum: **2** not., **4a** not., **7b** not., **8** JT, **11** not.

Aulacomnium androgynum: **1** JT

Aulacomnium palustre: **2** IN, **6** JT, **8** not., **10** JT

Barbula unguiculata: **3** not., **6** JJ

Brachytheciastrum velutinum: **1** IN, **2** IN, **9** not.

Brachythecium rivulare: **4a** not., **6** not., **7b** not., **8** not., **10** not., **11** not.

Brachythecium rutabulum: **1** not., **2** not., **4a** not., **6** not., **9** not., **11** not.

Brachythecium salebrosum: **2** not., **8** not.

***Breidleria pratensis* [LC-att]: 8** JT

Bryum argenteum: **3** not., **6** not.

Bryum caespitium: **3** not., **6** JJ, **12** JJ

Bryum capillare: **1** not., **3** not., **8** JP, **11** not., **12** JJ

***Bryum elegans* [LR-nt]: 8** JJ

Bryum moravicum: **1** JP, **9** not., **11** not.

Bryum pallens: **4a** not.

Bryum pseudotriquetrum var. *pseudotriquetrum*: **2** JT, MM, **6** MM, **8** not.

Bryum ruderales: **8** JJ

Calliergon cordifolium: **2** JT, MM, **8** not., **10** not., **11** not.

***Calliergon giganteum* [VU]: 2** JT, MM

Calliergonella cuspidata: **2** JT, MM, **6** not., **8** not., **10** not., **11** not.

Calliergonella lindbergii: **1** JT, **8** IN

Campylopus flexuosus: **1** JT, **5** not., **7a** JT, MM, **8** JT, **12** JJ

Campylopus introflexus: **1** not., **7a** JT, **8** not., **10** not., **12** JT

Ceratodon purpureus: **3** not., **6** not., **8** not., **10** not.

Climacium dendroides: **2** not.

Cratoneuron filicinum: **6** EH

Cynodontium polycarpon: **7a** JT, **11** PS, **12** not.

- Cynodontium strumiferum*: **7a** not., **12** not.
Dicranella heteromalla: **1** JT, **2** not., **4a** not., **4b** JP, **7b** JP, **8** JP, **9** not., **11** not., **12** not.
Dicranella schreberiana: **6** JJ, **8** JJ
Dicranella varia: **6** EH, JJ
Dicranodontium denudatum: **1** JT, JP, **8** not., **11** not.
Dicranoweisia cirrata: **2** JP, **11** PS, **12** JT
Dicranum flagellare [LC-att]: **1** not., **7a** not., **12** JJ
Dicranum montanum: **1** JP, **2** JT, JP, MM, **5** JT, MM, **7b** not., **9** not., **11** not., **12** JT
Dicranum polysetum: **1** not., **5** not., **7a** JP, **12** not.
Dicranum scoparium: **1** IN, JT, **2** IN, JP, JT, **5** not., **7a** not., **7b** not., **8** IN, **9** not., **11** not., **12** JT
Dicranum tauricum: **1** JP, **2** JP
Didymodon fallax: **6** JJ
Didymodon rigidulus: **3** not., **11** not.
Dichodontium pellucidum: **6** JT
Distichium capillaceum: **2** JP
Ditrichum heteromallum: **4b** JP, **6** JJ, **7b** JP
Drepanocladus aduncus: **2** JT, **6** not., **8** IN, EH
Drepanocladus polygamus [VU]: **2** JT
Encalypta streptocarpa: **3** not., **8** JP
Eurhynchium angustirete: **2** not., **9** not.
Fissidens bryoides: **2** JT, JP
Fontinalis antipyretica: **4a** not., **7b** not.
Funaria hygrometrica: **6** not.
Grimmia pulvinata: **6** JT
Hedwigia ciliata: **9** not., **11** not.
Herzogiella seligeri: **1** not., **2** JP
Homalia trichomanoides: **11** AT
Homalothecium lutescens: **3** not., **11** not.
Homalothecium sericeum: **9** not., **11** JT
Homomallium incurvatum: **11** AT
Hygroamblystegium fluviatile: **4b** JP
Hygrohypnella ochracea: **4a** not.
Hylocomium splendens: **1** JT, **2** not., **4b** JP, **5** not., **7a** not., **8** not., **11** not., **12** not.
Hypnum andoi: **1** JT, JP, **5** not., **7a** JP, **9** PS, **11** PS, **12** not.
Hypnum cupressiforme var. *cupressiforme*: **1** IN, **2** not., **3** not., **5** not., **7a** not., **7b** not., **8** not., **9** not., **10** not., **11** not., **12** not.
Hypnum jutlandicum: **11** PS
Isothecium alopecuroides: **1** not., **9** MM, **11** not.
Kindbergia praelonga: **4a** not.
Leskea polycarpa: **11** AT
Leucobryum glaucum: **1** not., **2** not., **4b** JP, **7b** JP, **8** IN, JT, **12** not.

Leucobryum juniperoideum: **1** JT, **11** not.

Leucodon sciuroides: **11** not.

Mnium hornum: **1** JP, **2** IN, JP, MM, **4a** not., **4b** JP, **7a** not., **7b** JP, **8** IN, JP, **11** not.

Mnium spinulosum: **11** PS

Orthodontium lineare: **1** JP, **5** not., **8** JT, **12** JJ

Orthotrichum affine var. *affine*: **1** not., **4b** JP, **9** not., **11** not.

Orthotrichum anomalum: **6** not.

Orthotrichum diaphanum: **4b** JP, **9** AT

Orthotrichum pallens: **1** AT

Orthotrichum pumilum: **1** AT, **9** JJ

Orthotrichum stramineum: **1** AT, EH, **2** EH, **9** EH, JJ

Oxyrrhynchium hians: **3** not., **11** AT

Paraleucobryum longifolium: **1** JP, **5** JT, **7a** JP, **9** JT, **11** MM, **12** not.

***Philonotis caespitosa* [LC-att]: 6 JT, 8 JJ, JP**

***Philonotis calcarea* [LC-att]: 6 MM**

Philonotis fontana: **6** EH, **8** PS

Plagiomnium affine: **2** IN, JP, **7b** not.

Plagiomnium cuspidatum: **9** not., **11** not.

***Plagiomnium ellipticum* [LC-att]: 10 not.**

Plagiomnium undulatum: **2** JP, **8** not., **9** not., **11** not.

Plagiothecium cavifolium: **11** PS

Plagiothecium curvifolium: **1** JP, **2** IN, **5** not., **7a** not., **8** MM, **9** not., **12** not.

Plagiothecium denticulatum var. *denticulatum*: **1** JT, **2** EH, **4a** not., **8** EH, **11** AT

Plagiothecium laetum: **1** not., **2** EH, MM, **5** not., **9** IN, PS, **11** AT, **12** not.

Plagiothecium nemorale: **8** MM, **11** AT

Platygyrium repens: **9** not., **11** not.

Pleurozium schreberi: **1** JT, JP **2** IN, **4b** JP, **5** not., **7a** not., **8** not., **9** not., **11** not., **12** JT

Pogonatum urnigerum: **4b** JP

Pohlia cruda: **6** MM

Pohlia drummondii: **2** IN

Pohlia nutans subsp. *nutans*: **1** not., **2** IN, **4b** JP, **8** not., **9** not., **12** not.

Pohlia wahlenbergii: **6** JJ

Polytrichum commune: **2** IN, JP, **6** not., **8** JT, JP, **10** not., **11** not.

Polytrichum formosum: **1** IN, JP, **2** IN, **4a** not., **5** not., **7a** not., **7b** not., **8** not., **9** not., **10** not., **11** not., **12** not.

Polytrichum juniperinum: **1** JP, **12** not.

***Polytrichum pallidisetum* [LC-att]: 12 JT, JJ**

Polytrichum piliferum: **3** not., **7a** not., **12** not.

***Pseudocampylium radicale* [LC-att]: 8 MM, 10 not.**

Pseudoleskeella nervosa: **11** not.

Pseudoscleropodium purum: **4b** JP, **6** not., **7a** not.

- Pseudotaxiphyllum elegans*: **7a** EH, MM
Pterigynandrum filiforme: **9** not., **11** AT
Pterygoneurum ovatum: **6** JJ
Pylaisia polyantha: **9** not.
Racomitrium aciculare: **4a** not., **7b** EH, **11** JJ, MM
Rhizogonium punctatum: **2** JP, **4a** not., **7b** not., **11** not.
Rhodobryum roseum: **2** JP
Rhynchostegium riparioides: **4a** not., **7b** not.
Rhytidiadelphus loreus: **5** not., **11** AT
Rhytidiadelphus squarrosus: **2** JT, **5** not., **6** not., **7a** not., **8** not.
***Rhytidiadelphus subpinnatus* [LC-att]: 2 IN**
Rhytidiadelphus triquetrus: **2** JP
Sanionia uncinata: **8** not.
Sarmentypnum exannulatum: **8** PS
Sciuro-hypnum curtum: **2** JP
Sciuro-hypnum plumosum: **4a** not., **7b** not.
Sciuro-hypnum populeum: **9** not., **11** not.
Sciuro-hypnum reflexum: **9** MM
Sciuro-hypnum starkii: **2** IN, **8** IN
***Scorpidium cossonii* [LR-nt]: 2 JJ, MM**
Schistidium apocarpum: **6** JJ
Schistidium crassipilum: **6** not.
Sphagnum auriculatum: **2** MM, **11** PS
Sphagnum capillifolium: **1** JT, **8** JP
Sphagnum fallax: **6** not., **8** JP, PS, **10** PS, **11** not.
Sphagnum flexuosum: **4b** JP, **6** not., **8** JP, PS, **10** JT
Sphagnum girgensohnii: **2** JP, **4b** JP, **7b** not., **8** IN, JP, **11** not.
Sphagnum palustre: **4b** JP, **7b** not., **8** JP, MM, **11** EH, MM
Sphagnum papillosum: **8** PS
Sphagnum quinquefarium: **1** not., **4b** JP
Sphagnum russowii: **8** IN, **11** PS
Sphagnum squarrosum: **2** JP, **7b** not., **11** MM
***Sphagnum subnitens* [LC-att]: 2 JP, 8 PS, 10 PS**
Sphagnum subsecundum: **8** PS, **10** PS
Sphagnum teres: **8** MM, **10** not.
***Sphagnum warnstorffii* [LC-att]: 10 not.**
***Splachnum ampullaceum* [LR-nt]: 8 CBFS 22931**
Straminergon stramineum: **4b** JP, **7b** not., **8** JT, JP, **10** JT
Streblotrichum convolutum: **3** not., **6** not., **12** JJ
Syntrichia ruralis var. *ruralis*: **6** not., **9** PS, **11** not.
Tetraphis pellucida: **1** IN, JT, JP, **2** JP, **4b** JP, **5** not., **7a** JP, **7b** not., **8** IN, JP, **12** not.
Thuidium tamariscinum: **1** JT, JP **2** IN, JP, **4b** JP, **5** not., **7b** JP, **8** not., **11** not., **12** JJ
Tortula muralis var. *muralis*: **3** not., **6** not.

Tortula subulata: 6 JJ

Tortula truncata: 2 IN

Ulota bruchii: 2 not., 12 EH

***Ulota crispula* [LC-att]: 9 AT**

Ulota sp.: 1 not., 11 not.

Warnstorfia fluitans: 8 PS

Komentáře k nejvýznamnějším nálezům

***Calliergon giganteum* [VU]**

Skořice, nevápnité slatiniště na jihovýchodním břehu Horního Padrťského rybníka, v širším okolí bodu 49°38'21,7"N, 13°46'07,4"E, kv. 6348d, 640 m n. m., 18. 9. 2020 leg. M. Man, J. Tkáčiková (herb. MM, FMM). Velikost populace lze odhadnout na několik m² až nižší desítky m²; lze říci, že v nejzachovalejších částech jihozápadního břehu Horního Padrťského rybníka tvořil dominantu spolu s druhem *Drepanocladus polygamus*.

Druh je v České republice v současné době známý z více než padesáti míst. Centrum celorepublikového rozšíření druhu leží v oblasti Českomoravské vrchoviny. Jedná se o silně ustupující druh, který preferuje neutrální či bázemi bohatší stanoviště. Roste částečně nebo zcela ponořen ve vodě, proto větší populace najdeme pouze na lokalitách s trvale vysokou hladinou spodní vody. Zbytky populací se však vzácně vyskytují i na sušších lokalitách, kde druh přežívá ve zvodnělých stružkách a terénních depresích. Z Horního Padrťského rybníka byl již *Calliergon giganteum* udáván T. Štechovou (Štechová 2014).

***Drepanocladus polygamus* [VU]**

Skořice, nevápnité slatiniště na jihovýchodním břehu Horního Padrťského rybníka, v širším okolí bodu 49°38'21,7"N, 13°46'07,4"E, kv. 6348d, 640 m n. m., 18. 9. 2020 leg. J. Tkáčiková (FMM), teste A. Manukjanová. Velikost populace lze odhadnout na několik m² až vyšší desítky m²; lze říci, že v nejzachovalejších částech jihozápadního břehu Horního Padrťského rybníka tvořil dominantu spolu s druhem *Calliergon giganteum*.

Druh vyhledávající trvale vlhká stanoviště s mírně kyselou až neutrální reakcí. V současné době je druh *Drepanocladus polygamus* známý pouze z ca 16 lokalit (Dřevojan et al. 2020). S velkou pravděpodobností je však částečně přehlížen nebo zaměňován s morfologicky podobnými mechy *Campylium stellatum* s. lat. a *Pseudocampylium radicale*. Na břehu Horního Padrťského rybníka byl *D. polygamus* nalezen poprvé v roce 2014 T. Štechovou (Štechová 2014), jedná se o totožné místo.

***Scorpidium cossonii* [LR-nt]**

Skořice, nevápnité slatiniště na jihovýchodním břehu Horního Padrťského rybníka, v širším okolí bodu 49°38'21,7"N, 13°46'07,4"E, kv. 6348d, 640 m n. m., 18. 9. 2020 leg. J. Jandová, M. Man, (herb. JJ, MM). Velikost populace lze odhadnout na několik m².

Druh rostoucí na bázemi bohatších rašelinných loukách a slatiništích, kde osidluje trvale vlhká místa. Centrem jeho rozšíření je oblast Českomoravské vysočiny, v ostatních částech republiky roste roztroušeně. Na břehu Horního Padrťského rybníka byl druh zaznamenán poprvé. Pro

Brdy jde o první nález druhu (Pešice 1995), nejbližší je lokalita PP Hrádecká Bahna u Rokycan (Štechová et al. 2017).

***Splachnum ampullaceum* [LR-nt]**

Obecnice, Pílská nádrž, zrašelinělý západní břeh rybníka, v místě přítoku Pílského potoka, 49°40'39,3"N, 13°53'57,0"E, kv. 6349a, 670 m n. m., 19. 9. 2020 leg. E. Holá, rev. J. Kučera (CBFS 22931).

Koprofilní druh (druh rostoucí na trusu spárkaté zvěře) byl nalezen sterilní na zrašeliněném břehu rybníka na hodně rozloženém trusu, pro ověření determinace byl použit chloroplastový úsek/gen *rps4*. Pro Brdy jde o první nález druhu (Pešice 1995) a rovněž se jedná o první recentní nález mimo sudetská pohoří a Třeboňsko (Zmrhalová 2007).

PODĚKOVÁNÍ

Velký dík patří našim terénním průvodcům Z. Červenkové (správa CHKO Brdy) a J. Mottlovi (správa CHKO Český kras), kteří se nám po tři dny ochotně věnovali a pověřili leccos zajímavého o navštívených lokalitách a přírodě Brd. Dále pak děkujeme J. Kučerovi (Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta) za osekvenování druhu *Splachnum ampullaceum*. Podíl P. Singh vznikl za finanční podpory České grantové agentury číslo projektu 19-01775S.

LITERATURA

- Cílek V. [ed.] (2005): Střední Brdy. – Ministerstvo zemědělství ČR, Praha, Ministerstvo životního prostředí, Praha, ČSOP Příbram & Kancelář pro otázky ochrany přírody a krajiny, Příbram.
- Dřevojan et al. (2020): Zajímavé bryologické nálezy XXXIV. – Bryonora 66: 62–74.
- Jandová J. (2015): Zpráva o mapování a monitoringu druhu *Dicranum viride* v roce 2015. – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha.]
- Karlík P. & Hlaváček R. (2019): Příspěvek k fytogeografii Brd. – Bohemia centralis 35: 27–150.
- Koval Š. & Zmrhalová M. (2014): Mapování evropsky významného druhu *Buxbaumia viridis* v roce 2014. – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha.]
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850.
- Kučera J. et al. (2016): Zajímavé bryofloristické nálezy XXV. – Bryonora 57: 83–91.
- Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku. 1. – Plzeň.
- Pešice J. (1995): Mechorosty Brd a Podbrdská. – Ms. [Diplomová práce; depon. in: Katedra botaniky PřF UK, Praha.]
- Pilous Z. (1936): Pozoruhodné nálezy Bryophyt v Brdech. – Časopis Národního musea, odd. přírod., 110: 102–103.
- Pilous Z. (1937): Bryofloristický ráz rašelin v Brdech v Čechách. – Časopis Národního musea, odd. přírod., 111: 71–74.
- Pilous Z. (1939): Poslední živé rašeliníště v Brdech. – Krása našeho domova 31: 2–6.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Sofron J. (1982): Flóra a vegetace sutí západního Podbrdská, Brd a Hřebenů. – Vlastivědný sborník Podbrdská 22: 157–183.
- Sofron J. (1997): Několik poznámek k bioindikaci oreofytika Brd. – Erica 6: 2–38.

- Štechová T. (2014): Extenzivní monitoring druhu *Hamatocaulis vernicosus* v roce 2014. – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha.]
- Štechová T., Holá E. & Bradáčová J. (2017): Metodika druhové ochrany bezcévných rostlin – metodika monitoringu rašeliništních mechorostů (Nmet č. 10807/ENV/17-690/630/17). – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha.]
- Thiers B. (2021, průběžně aktualizováno): Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium. – <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/> [1. 5. 2021].
- Velenovský J. (1897): Mechy České. – Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, Tř. 2, 6: 1–352.
- Velenovský J. (1898): Bryologické příspěvky z Čech za rok 1897–1898. – Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, Tř. 2, 7: 1–19.
- Velenovský J. (1903): Bryologické příspěvky z Čech za rok 1901–1902. – Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, Tř. 2, 12: 1–23.
- Vondráček M. (1988): Bryologický příspěvek z Brd. – Zpravodaj Západočeské pobočky Československé botanické společnosti 26: 1–4.
- Vondráček M. (1992): Stav bryologického výzkumu a bryologický charakter fytochorionů v západních Čechách (Bryopsida). – Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda, 83, 1–49.
- Zmrhalová M. (2007): Splachnaceae Grev. & Arn. – volatkovité. Verze 1.0. – In: Kučera J. [ed.], Mechorosty České republiky. On-line klíče, popisy a ilustrace. – <https://botanika.prf.jcu.cz/bryoweb/klic/families/splachnaceae.html> [10. 5. 2021].